

Aŭstraliaj Esperantistoj

Novajletero de ĉiuj Aŭstraliaj Esperantistoj

Redaktoro Roger Springer Provlegita de Franciska Toubale

PLENUMITA 02/04/2020 Kvarcentsepdekdua eldono (unua eldono 20/09/2011)

Subtenu vian Novajleteron

Sendu novaĵojn, leterojn, fotojn, informojn al Roger Springer rogerspringer@tpg.com.au;

Uzindaj ligoj [reta-vortaro](#) [Freelang Vortaro](#) [Plena Ilustrita Vortaro](#) [Duolingo](#)

[Google Translate](#) [Pasintaj AE eldonoj](#) [duolingo entute](#) [lingvohelpilo](#)

[Esperanta Retradio](#) [Esperanta himno](#) [PMEGramatiko](#) [openclipart](#)

Oni povas meti sian nomon, retadreson, urbon kaj landon al la listo de ricevantoj. rspring@tpg.com.au

Entute **715,000** lernantoj nun studas Esperanton per Duolingo

Nun studas **277,000** lernantoj per la angla lingvo. (Ekde Majo 2015)

Nun studas **234,000** lernantoj per la hispana lingvo. (Ekde Oktobro 2016)

Nun studas **204,000** lernantoj per la portugala lingvo. (Ekde Majo 2018)

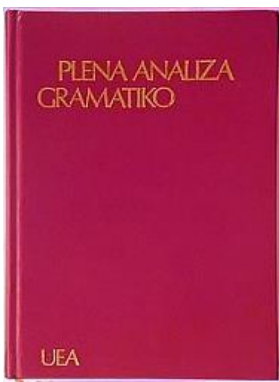
Nun preparas Esperantan programon por francoj. (Ekde junio 2020 ?)

Nun preparas Esperantan programon por ĉinoj. (Ekde julio 2020 ?)

(Marcel naskiĝis 4-an de Decembro 1917)

Gramatika serio “La Verbo en P.A.G.” N.ro.114

La sufikso “-ig-” kreas la Faktivan Voĉon. El la Aktivvoĉa “La infano trinkas la lakton” do venas la faktitivvoĉa “lu trinkigas la infanon per la lakto” (‘per’ = konsilata de Zamenhof), kaj el la Pasivvoĉa “La lakto trinkatas de la infano” venas la Faktitivvoĉa “lu trinkatigas la lakton per la infano”. Same el la Aktivvoĉa “La patro lavas la knabon” venas la Faktitivvoĉa “La patrino lavigas la patron per la knabo” kaj el la Pasivvoĉa “La knabo lavatas de la patro” venas la Faktitivvoĉa “La patrino lavatigas la knabon per la patro”.

Marcel Leereveld.

La Manlia Esperanto-Klubo

Korona virusa paŭzo ĝis kiu scias?

Roger Springer

Se informo pri via novaĵo mankas, la kialo estas ke neniu informis AE

Konvid19 Du Esperantaj viktimoj

Bedaŭrinde ĉi-semajne 2 maljunaj Esperantistoj mortis pro la koronaviruso en Italio. Ili estas Julia Sigmond kaj ŝia edzo Filippo Franceschi. Ili ambaŭ estis verkemaj kaj ricevis premiojn en la Belartaj konkursoj de UEA. La kromnomo de Filippo estas Sen Rodin. Tiu nomo estas bone konata de mi, ĉar li estis tre ofta kontribuanto al la aŭstralia retrevuo Mirmekobo de Donald Broadribb. Jen vi povas legi unu el la amuzaj noveletoj de Sen Rodin <https://www.monato.be/2006/008905.php>

Amike, **Nicole Else**

Universala baza enspezo (UBI)

Tio helpas solvi ekonomiajn problemojn de la nuna mondo

La kovid 19 mondo bezonas novan ekonomian sistemon

Kion vi opinias?

Roger Springer

Kie estas la fiaĵoj de la nuna sistemo

Kara Roger,

vi postulas universalan bazan enspezon, eĉ novan ekonomian sistemon.

Bone, mi konsentas.

Por pripensi, kiu estus bona nova sistemo, oni devas kompreni, kie estas la fiaĵoj de la nuna. Verŝajne ĉiam en la homa historio estis tiel, ke la membroj de la supera socia nivelo per iuj trukoj elsuĉis la rezulton de la laboro farita de membroj de la aliaj niveloj.

Sklavoj ricevis nur manĝaĵon, iom da vestoj kaj dormlokon. En la mezepoko la kamparanoj per diversaj juraj trukoj estis devigitaj labori por la nobela mastro aŭ transdoni procentaĵon de la produktitaj varoj al li. Kaj memkompreneble la eklezio subtenis tiun sistemon per la aserto, ke ĝi estas didonita. En "komunismaj" landoj estis ekzemple la nomenklatura aŭ la membrastato en la partio, kiu decidis pri la de la unuopa ŝtatano atingeblaj avantaĝoj.

Kaj hodiaŭ? Hodiaŭ ni havas la interezan sistemon. Nia ideologio diras, ke ni ĝoju pri la interezo, kiun la banko donacas al ni. "Nia mono laboras por ni." Fakte, mi neniam vidis monon labori. Se mi metas 100-eŭran monbileton sur la tablon kaj revenas post unu jaro - ĉu tie kuŝos 103 eŭroj? La interezo, kiun la banko pagas al mi, estas nur parteto de tiu enspezo, kiun la banko havas mem postulante interezon, kiam ĝi forluas monon. Forluas monon? Eĉ ne. La banko rajtas forlui proksimume 10 foje tiom da mono kiom ĝi mem havas (La procentaĵo varias iom loke kaj tempe.) Per aliaj vortoj, la banko forluas varman aeron.

Sed rricevas monon, por kiu la paganto laboris kaj kreis ion.

Niaj entreprenoj luprenas monon por povi funkcii. Kiu pagas la interezon por tiu mono? Certe ne la posedantoj de la entrepreno. La interezo estas enkalkulita en la vendoprezon. Kiom alta estas la procentaĵo en la vendoprezon? Mi ne volis kredi, kiam mi legis pri tiu parto de la vendoprezon. Sed iam, dum mia studado, reprezentanto de la Hamburga Elektrodistribua

Se informo pri via novaĵo mankas, la kialo estas ke neniu informis AE

Firmao dum seminario konfirmis, ke 25% (!!)

Mallonge dirite, ni bezonas alian monsystemon. Systemon, en kiu neniu plu povas ekspluati aliajn homojn.

Tiam eble ni sukcesos eduki la homojn kompreni, ke universala baza enspezo estas elspezo de la socio, al kiu ĉiuj devas kontribui.

Ĉu revolucio helpas? Mi forte dubas. Mi nur konas revoluciojn, kiuj kostis multajn vivojn kaj suferojn kaj kies rezulto estis, ke nova grupo da homoj kun fortaj kubutoj subpremis la aliajn. Silvio Gesell proponis negativan monon. Legu pri li ĉe

https://eo.wikipedia.org/wiki/Silvio_Gesell, legu pri la "miraklo", kiu okazis en la vilaĝo Wörgen en Aŭstrujo ĉe <https://eo.wikipedia.org/wiki/W%C3%B6rgl>.

Amike, **Peter Weide**

From the Big Kahuna Website [morganfoundation](https://morganfoundation.org) NZ

<https://youtu.be/LcBg-ZJWUc> <https://youtu.be/9liyfxLx5mQ>

enspezo	pension	impосто	por vi	
INCOME	UBI 10K	TAX 25%	POCKET	enspezo de mono (<i>Income</i>)
\$0	\$10K	0	\$10K	universala baza enspezo (<i>UBI</i>) estas pensio por ĉiuj
\$20K	\$10K	\$5K	\$25K	impосто (<i>Tax</i>)
\$40K	\$10K	\$10K	\$40K	
\$100K	+10K	\$25K	\$85K	uzebla mono en via poŝo (<i>pocket</i>)

Video el Novzelando pri la universala baza enspeza propono

Se vi ne komprenas la Anglan, la ciferoj supre estas tre informaj **Roger Springer**

KORONA VIRUSO havas du malbonajn efikojn sur nia civilizacio

Unue estas malsano kaj ni legas multon pri tio

Due estas ĝi difektas la monajn sistemojn kaj la malriĉuloj pagas kaj perdos ĉion.

La sistemo de riĉeguloj kaj organizacioj subtenataj de la malriĉuloj (ekonomiaj sklavo) nun estas videbla al ĉiuj.

Ne forgesu ke la informmedion posedas la riĉeguloj kaj la celo de riĉeguloj estas subteni la sistemon kiu avantaĝas ilin.

Homaro bezonas pli egalan ekonomian sistemon. Eble pensio donata al ĉiu plenkreskulo estas bona ideo (*BUI*)(*BUE*) **Kion vi opinias?** **Roger Springer**

Se informo pri via novaĵo mankas, la kialo estas ke neniu informis AE

**Dr. Fauci prezentas novan maskon,
kiu savos milojn da vivoj.**

Peter Weide

IJEA – INTERNACIA JURISTA ESPERANTO-ASOCIO

"Karaj geprezidantoj de tutlandaj, enlandaj kaj internaciaj E-Asocioj:

De antaŭ pli ol unu jaro ekis varbadkampanjo cele al aniĝo de novaj membroj al la Jura Asocio de Esperantio, nuntempe nomiĝanta **Internacia Jurista Esperanto Asocio (IJEA)**. Tiu kampanjo estis komence adresita al pluraj asocioj, universitatoj kaj personuloj el multaj landoj. La rezultoj ne estis kontentigaj.

Ĉi retmesaĝo estas nun sendata cirkulere al ĉiuj prezidantoj kaj kunestraroj de tutlandaj, enlandaj kaj internaciaj Asocioj, kies retadreso eblis ekhavi.

La intenco estas ke Vi, bv., sciinte pri la ekzisto de iu juristo (advokato, juĝisto, prokuroro, notario, jurstatuskonservejestro, jurprofesoro aŭ alispeca juristo) aŭ eĉ studento pri Juro aŭ juristo staĝanta, plusendu al li/ŝi la ĉi-kunan inviton al aniĝo al **IJEA**.

Membro-studento kaj membro-staĝanto pagas nenion kiel aniĝkotizon nek kiel ankotizon.

IJEA, laŭ plano de ĝia estraro, volas pliiĝi laŭ nombro da membroj (plejtrafe el ĉiuj mondpartoj), interalie cele al kreskado de ties reprezentanteco kaj videbligo al juraj medioj tra la mondo kaj interrilatado kun ne esperantaj juraj internaciaj asocioj kaj estaĵoj.

Krome ni ŝatus havi almenaŭ unu membron po Lando. Orientazianoj ekzemple tute mankas en IJEA. Nun brazilanoj, hispanaparolantoj kaj ĉinoj konsistigas pli ol duono de la juristoj en la planedo. Do ĉi-kampanje ili tre gravas strategie cele al tiuj kreskado kaj videbligo. Aligu iun bv. La pligraviĝo de IJEA povas multe kontribui al la pligraviĝo de UEA, Esperantio kaj do almenaŭ nerekte al la la pligraviĝo de viaj tutlandaj, enlandaj kaj internaciaj E-Asocioj.

Elkore via, la IJEA-prezidanto: *Miguel Faria de Bastos* (Portugalia Angolo)

Sendis al AE *Heather Heldzingen*

Se informo pri via novaĵo mankas, la kialo estas ke neniu informis AE

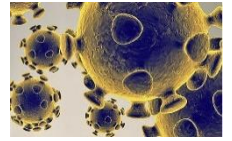
AEA Estrarkunveno

Venonta kunveno 2an de aprilo 2020. **Sandor Horvath**

La pandemio povus:

mortigi milionojn da homoj, sed almenaŭ 85% post vivos

La kolapso de la ekonomiaj sistemoj povus:

Detrui la vivkapablon de multbilionoj da homoj. (la nunaj ekonomiaj sklavo)
Tiam oni batalos por la vivo kaj bilionoj mortos.

Universala Pensio por ĉiuj plenkreskuloj povus:

Pacigi kaj savi la mondon.

Forigi la ideon ke kreskado estas bona por la planedo.

Liberigi la ekonomiajn sklavojn kiuj subtenas la profitojn de riĉuloj.

(Marcel naskiĝis 4-an de Decembro 1917)

Arbtranĉado nun en mia ĝardeno.

ĈU MINIMUMA MONDA SALAJRO ?

Roger proponas ke ni devas labori por enkonduko de Universala Baza Enspezo, kaj ke tio helpas solvi la nunajn ekonomiajn problemojn. Jen miaj rimarkoj pri tio:

1). La enkonduko de U.B.E. precipe kaj grandege helpas la bonstaton de miliardoj da homoj. Sed ĉu ĝi solvos la ekonomiajn problemojn, laŭ mi estas tute ne certa.

Se informo pri via novaĵo mankas, la kialo estas ke neniu informis AE

2) La ekonomia situacio laŭ mi nur pliboniĝas, se la grandaj universalaj korporacioj ne plu havas la ekonomian potencon kaj ne plu posedas la ekonomion. Do doni tiun ekonomian potencon al la tuta popolo estos la unua bezono.

3). Sed ni revenu al la U.B.E.: Tiu celo en si mem, sen ŝanĝi la ekonomion, estas grande valora celo se ĝi sukcesos, kaj kun la permeso de la korporacioj. Tre valoras labori por tio. Mi supozas, ke ekzistas monda organizo kiu laboras por U.B.E. Sed por sukcesi en tia funda novaĵo en la mondo oni bezonas amasojn da homoj en ĉiuj landoj kiuj pretas labori por tio. Ĉu tiuj amasoj jam ekzistas?

4). Ni vidas en la historio de la homaro, ke grandaj ŝanĝoj okazas nur se grandaj amasoj batalas por tio. Nur tre malofte “revolucieto” de universitataj studentoj sukcesis ŝanĝi reĝimojn, ekz. en Japanujo antaŭ dudeko da jaroj. Sed ĝenerale oni bezonas grandajn amasojn, kiel en la franca kaj rusa revolucioj.

5). la enkonduko de U.B.E. donus pli da profitoj al la korporacioj, ĉar la homoj havus pli da mono kaj elspezus pli. Sed ĉu tio estas ekonomie senca, se la homoj foruzos pli kaj pli da nia tero? Kaj cetere, ĉu la korporacioj akceptus la U.B.E.? Kaj ili ja estas fortegaj, kaj povus neniiĝi ion ajn. Tiukaze ni devus batali kontraŭ la korporacioj, kaj ĉu mi kaj ci kaj vi pretas fari tion? Ĉar mi kaj ci kaj vi certe perdis multe da nia aĉetkapablo, ĉar estus precipe ni kiuj devos pagi por tiu U.B.E. Mi dubas ĉu la legantoj de A. E. pretus oferi sin.

6). Same grava kiel la mortado pro manĝmanko estas la fakto ke ni foruzas tro de nia tero. Ni devus ĉesi manĝi viandon (mi manĝas viandon), ĉar fari manĝaĵon el bestoj kostas multe pli de la tero ol la farado de manĝaĵo el la uzo de la tero por kreskigadi legomojn kaj fruktojn kaj nuksojn. Ĉu la riĉaj kaj riĉetaj ĉinoj akceptus tion, dum ili nuntempe grande pliigas sian manĝon de viando? Se ni nun ne pli saĝe agas por nia propra vivo, ĉu ni agos por la vivo de la grandaj amasoj da homoj mortantaj pro manko de manĝaĵo?

Marcel Leereveld.

MI FORBRULAS ARBOJN DE MIA ĜARDENO.

Ĉar nun estas la tempo en la jaro ke mi kaj ni rajtas en la ĝardeno forbruli plantojn kaj plantpartojn, mi jam dufoje havis grandan seshoran forbruladon de forĵetindaj mebloj lignaj kaj de tutaj arboj kaj arbetoj, kaj de tre multaj malgrandaj kaj kvinmetraj branĉoj, kaj de misherboj. Oni devas esti tre zorgema por malebligi ke la fajro ne iru al aliaj partoj de la ĝardeno. Dum la lastaj kvindek jaroj mi plantis multajn, tro multajn, arbojn, kelkaj el kiuj nun estas dudekkvin metrojn altaj. Kelkaj malgrandaj arboj formortis, pro aĝo aŭ pro malsano. La insektoj de unu malsano mortigis ĉiujn “*chameocyparis*” arbojn. Ĉe kelkaj eŭropaj arboj nur la supra duono de la arbo mortis, kaj mi ne scias kial. Kelkaj el ili fine mortis, aliaj ne.

Marcel Leereveld.

3ZZZ

Pro la kronviruso, kiel mi jam anoncis, la radiostacio 3zzz estas fermita, do mi elsendis el mia hejmo mallongan programon, kiu troviĝas en la retejo de la Melburna Esperanto - Asocio www.esperanto.com.au. Tie eblas audi la leteron de Bruno Henry el Changsha (Ĉinujo) pri la post kronvirusa situacio kaj kiel estas traktita la signa lingvo en Francujo kaj kompreneble kantojn.

En la retejo de la radiostacio www.3ZZZ.com.au estas ripetita la programo de la 30a de decembro 2020

Franciska Toubale

Se informo pri via novaĵo mankas, la kialo estas ke neniu informis AE